

Danmarks offentlige investeringer ligger lavt internationalt

Ifølge OECDs tal ligger Danmarks offentlige investeringer lavt i forhold til sammenlignelige lande som Sverige, Norge, Finland og Holland. Danmark bruger ikke samme andel af samfundskagen på at investere i skoler, sygehuse, veje, baner mv. Det offentlige investeringsniveau i Danmark har heller ikke været tilstrækkelig til at vedligeholde det offentlige kapitalapparat. For at genoprette standarden fra 2001 vil det kræve en investering på 50 mia. kr., viser tal fra Danmarks Statistik.

Chefanalytiker **Martin Madsen**

7. oktober 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Danmarks offentlige investeringer har ligget stabilt på 1,8 pct. af BNP de seneste 25 år. Internationalt set er det en bundplacering blandt OECD-landene. Regeringens højtprofilerede Kvalitetsfond vil ikke ændre på denne bundplacering.
- I forbindelse med en vækstpakke har det været diskuteret, om der overhovedet er behov for at løfte de offentlige investeringer. Det er der, viser denne analyse. De danske offentlige investeringer ligger for lavt til at kunne vedligeholde de offentlige bygninger og anlæg, viser tal fra Danmarks Statistik.
- AE anbefaler en vækstpakke med offentlige investeringer for 10 mia. kr. i 2010 og 15 mia. kr. i 2011 på linje med anbefalingen fra De Økonomiske Vismænd. Det skal ses i lyset af de nye dystre væksttal, den faldende beskæftigelse, en nedslidt offentlig sektor, og at der er råd til offentlige investeringer trods offentlige underskud.

Kontakt

Chefanalytiker

Martin Madsen

Tlf. 33 55 77 18

Mobil 20 95 64 05

mm@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

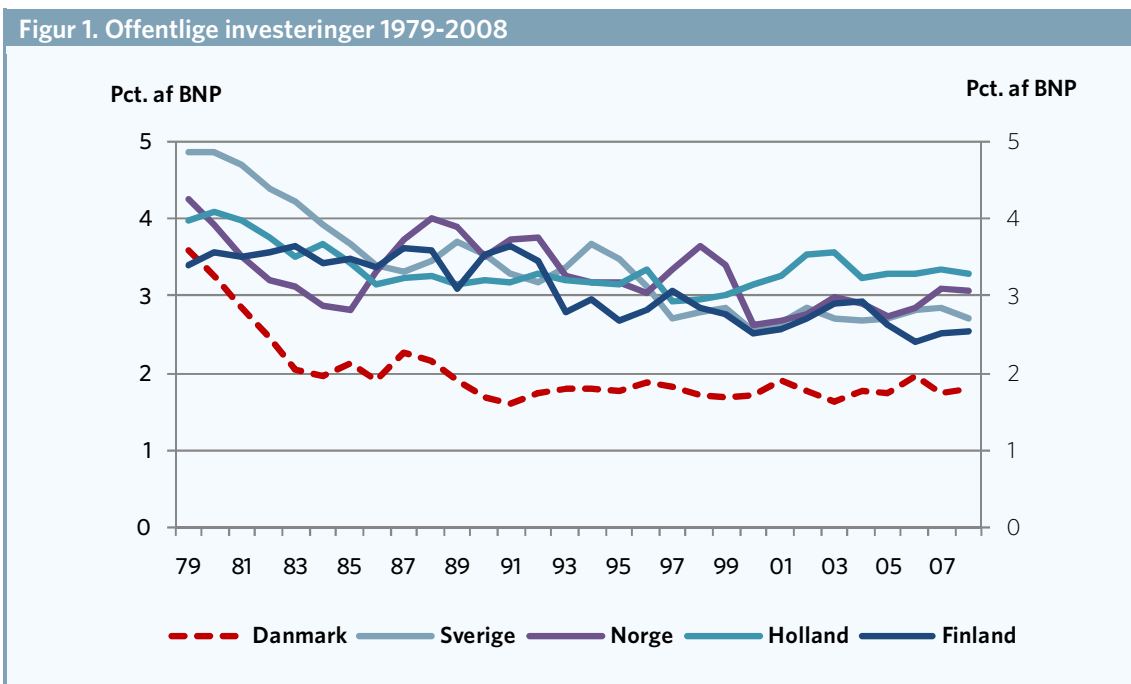
Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

jb@ae.dk

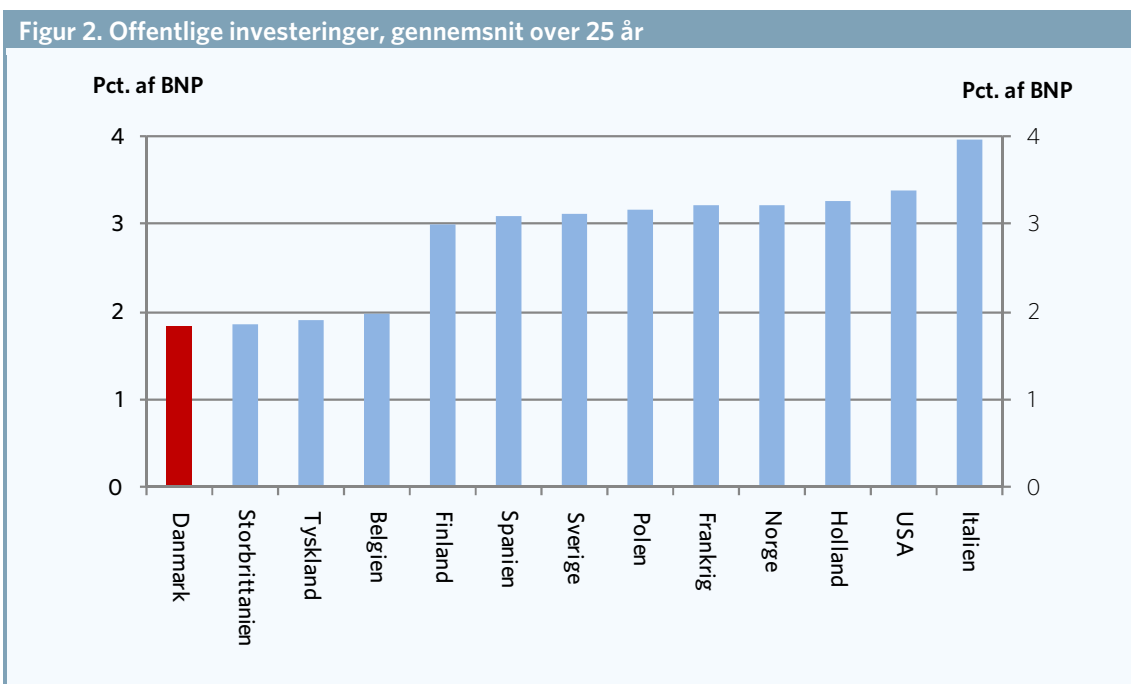
Danmarks offentlige investeringer ligger lavt internationalt ifølge OECD

Ifølge OECDs tal ligger Danmarks offentlige investeringer lavt i forhold til sammenlignelige lande. Danmark bruger ikke samme andel af samfundskagen på at investere i skoler, sygehuse, veje, baner mv. Det fremgår af figur 1, som viser, at mens Danmarks offentlige investeringer udgør 1,8 pct. af BNP, så bruger sammenlignelige lande som Sverige, Norge, Finland og Holland mellem 2½-3½ pct. af BNP.

Kilde: AE pba. af OECD.

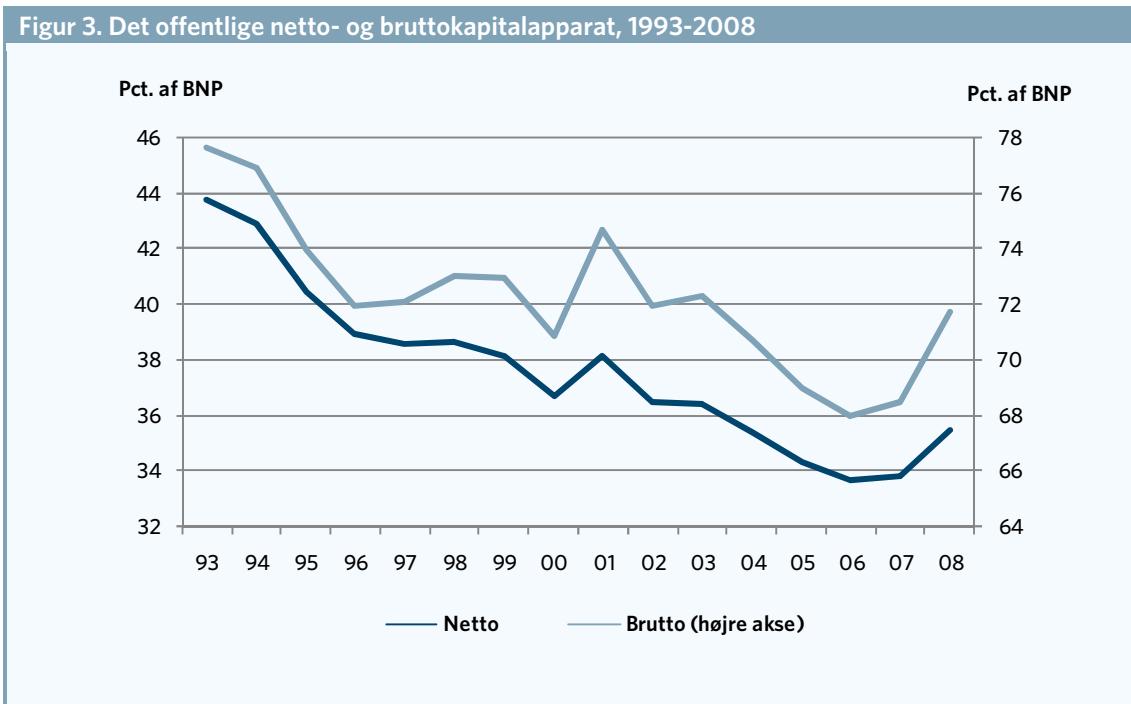
Danmarks investeringer har ligget forholdsvis stabilt på 1,8 pct. af BNP de seneste 25 år. Internationalt set er det en bundplacering blandt OECD-landene. Det viser figur 2.

Kilde: AE pba. af OECD.

Udviklingen i Danmarks offentlige kapitalapparat

Det offentlige investeringsniveau i Danmark har *ikke* været tilstrækkelig til at vedligeholde det offentlige kapitalapparat. Det er det offentlige *kapitalapparats* størrelse og kvalitet – og ikke de offentlige *investeringer* – der har betydning for den offentlige service. Af figur 3 fremgår det, at det offentlige kapitalapparat er reduceret med 3 pct. af BNP fra 2001 til 2008. For at genoprette standarden fra 2001 vil det kræve en investering på i størrelsesorden 50 mia. kr. Til sammenligning var de offentlige investeringer 30 mia. kr. i 2008. Der er altså tale om et investeringsløft på 1½ gang investeringsniveauet i 2008.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

Selv med Kvalitetsfond og vækstpakke er Danmarks investeringsniveau ikke ekstravagant

Regeringens Kvalitetsfond til offentlige investeringer blev fremlagt som en massiv satsning "på 50 mia. kr., som i 2009-2018 medfinansierer et ekstraordinært løft i investeringerne i blandt andet sygehuse, sundhed, skoler og andre offentlige områder." (Regeringen August 2007, Mod nye mål - Danmark 2015, side 45)

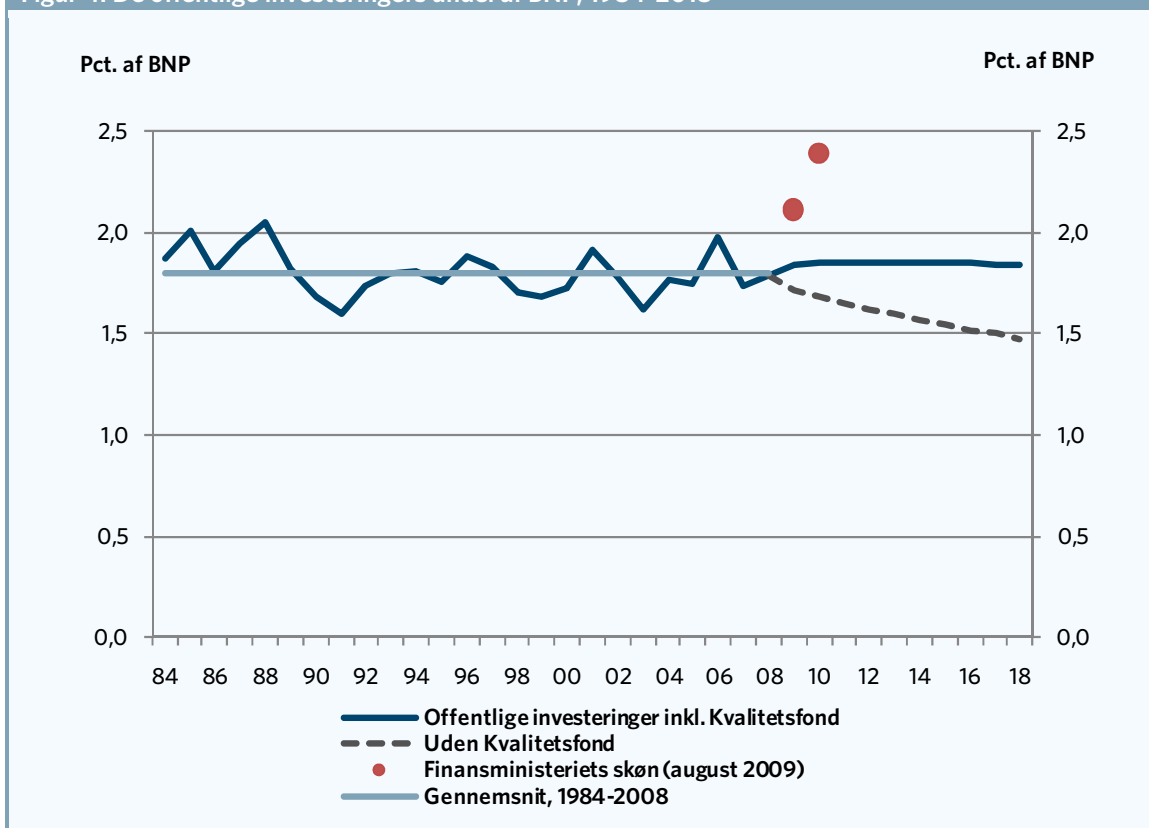
Efterfølgende er Kvalitetsfonden blevet kritiseret for at være "talmagi" og "bluff". En kritik som skyldes to forhold. For det første benytter regeringen en opgørelsesmetode, hvor man akkumulerer udgiftsløft år for år, hvorved man kan få et vilkårligt stort milliardbeløb ud af selv små løft, bare man akkumulerer over tilstrækkelig mange år. For det andet er det u hensigtsmæssigt at angive udgiftsløft over en tiårig periode i faste priser som en aktiv satsning, eftersom investeringsniveauet i faste priser ikke kan ses uafhængigt af, at økonomien er i vækst. Et mere retvisende mål er at se investeringsudgifterne i forhold til BNP.

Som vist ovenfor har de offentlige investeringer de seneste 25 år ligget stabilt på ca. 1,8 pct. af BNP. Når regeringens Kvalitetsfond, der blev solgt som et investeringsløft på 50 mia. kr., er fuldt indfaset i 2018, vil investeringerne fortsat ligge på 1,8 pct. af BNP, viser Finansministeriets tal. Det ses af figur 4, som viser, at det er vanskeligt at tale om et "ekstraordinært løft" i forhold til det, som vi har set historisk.

Finansministeriet skønner, at Danmarks offentlige investeringer stiger til 2,1 pct. af BNP i 2009 og 2,4 pct. af BNP i 2010, hvilket bl.a. skal ses i lyset af fremrykkede offentlige trafikinvesteringer og løft i rammerne for de kommunale investeringer. Der er dog fortsat tale om, at de offentlige investeringer er væsentligt under gennemsnittet af Sverige, Norge, Finland og Hollands investeringsniveauer de seneste 25 år, som har ligget på 3,1 pct af BNP – og heri er ikke engang indregnet at disse lande også løfter deres offentlige investeringer i 2009 og 2010 som reaktion på finanskrisen.

Skal Danmarks offentlige investeringer løftes fra 2,4 pct. af BNP op på 3,1 pct. af BNP i 2010 vil det kræve et løft på godt 12 mia. kr. Et tal der skal ses i forhold til, at AE og De Økonomiske Vismænd anbefaler 10 mia. kr. løft i 2010 i forhold til det, som ligger i Finanslovsforslaget for 2010.

Figur 4. De offentlige investeringers andel af BNP, 1984-2018

Anm.: De offentlige investeringer er kun vokset svagt i starten af 2009. Ifølge regeringen ventes de offentlige investeringer at vokse reelt med 15 pct. i 2009. Med de nuværende nationalregnskabstal kræver en opfyldelse af dette mål en gennemsnitlig vækstrate på 11 pct. per kvartal i de offentlige i begge de to sidste kvartaler af 2009. Der er tale om en voldsom aktivitetsfremgang for at nå regeringens målsætning. Kilde: AE pba. ADAMs databank, Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 74 af 29. august 2007 og Økonomisk Redegørelse, august 2009.

Behov for en vækstpakke

Der er ledige hænder, en nedslidt offentlig sektor, der er råd, og vækstudsigterne for dansk økonomi viser en dyb nedtur. Der er altså fortsat behov for en ambitiøs vækstpakke. Derfor anbefaler AE, at Finansloven for 2010 bruges til at fremrykke offentlige investeringer, der alligevel snart skal laves. Det vil skabe private arbejdspladser og modgå en uholdbar høj arbejdsløshed.

Regeringen forventer i sin augustreddegørelse, at arbejdsløsheden vil stige til over 150.000 personer det næste år. Vel at mærke når alle regeringens tiltag og den lave rente er medregnet. Det er et uholdbart højt ledighedsniveau og betyder i sig selv, at der er behov for en vækstpakke. De seneste national-

regnskabstal for 2. kvartal 2009 fra september viser endvidere, at krisen er dybere, end nogen hidtil har frygtet, hvilket yderligere øger behovet for en vækstpakke.

Uanset krise eller ej er der et stort og ophobet behov for at reovere en nedslidt offentlig sektor. Danmarks Statistik og en række konsulentrapporter understreger, at der udestår et markant vedligeholdelses efterslæb i den offentlige sektor, og der er investeringsforslag, der overstiger selv de mest ambitiøse vækstpakker.

Der er i år og næste år udsigt til store offentlige underskud. En vækstpakke vil øge underskuddet her og nu, men uden en vækstpakke risikerer vi, at ledigheden bider sig fast på et højere niveau med flere langtidsledige og permanent højere offentlige underskud til følge. Og så er det for alvor et problem.